

TAHIRƏ HƏSƏNZADƏ

tarix elmləri doktoru

E-mail: TarixVeOnunProblemleri@gmail.com

MƏHƏMMƏDƏLİ TUSİNİN “ŞAHNAMEYİ-NADİRİ” ƏSƏRİ

Açar sözlər: Əbülqasim Firdovsi, əlyazmaları, Nadir şah, Məhəmmədəli Tusi, Əhməd Süheyli, “Şahnamə”

Ключевые слова: Абульгасим Фирдовси, рукописи, Надир шах, Мухаммадали Туси, Ахмед Сухейли, «Шахнаме».

Key words: Abulgasim Firdowsi, manuscripts, Nadir shah, Muhammadali Tusi, Ahmad Suheyli, “Shahname”

Şərqi böyük şairi Əbülqasim Firdovsi Tusinin (934-1024) dünya ədəbiyyatı xəzinəsinə daxil olmuş şah əsərlərdən biri olan “Şahnamə”si, “bəşərin mədəni həyata ilk addımlarını atdığı” əsəri zamanlardan eramızın VII əsrinədək İranda və regionda baş vermiş hadisələrin bədii-epik salnaməsi olan bu ölməz əsər” (Məmməd Mübariz Əlizadə) (1, 16) şahların tarixini canlandırmaqdan daha çox vətənpərvərlik və qəhrəmanlığı tərənnüm etdirir. Əsər çox güclü təsir qüvvəsinə malik olduğundan özündən sonra bir sıra qəhrəmanlıq dastanlarının yaranmasına səbəb olmuşdur. “Fəthnamə”, “Cahangirnamə”, “İskəndərnamə”, “Zəfərnamə” və s. “Şahnamə” ruhundadır. Lakin bu qəbildən olan əsərlərin heç biri Firdovsinin ölməz əsərinin səviyyəsinə yüksələ bilməmiş, bununla belə hər biri ədəbi dəyərə malikdir və onu mütləq edən “Şahnamə”nin təsirini aşkar hiss edir.

Əbülqasim Tusi “Şahnamə”ni əruzun “mütəqarib” bəhrində yazmışdır. (fəulun, fəulun, fəulun, fəul) Nizami Gəncəvi, Əmir Xosrov Dəhləvi, Xacuyi-Kirmani, Əlişir Nəvai, Əbdürəhman Cami və Şərqi başqa görkəmli şairləri öz tarixi-qəhrəmanlıq dastanlarını bu ölçüdə yazmışlar.

Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun zəngin xəzinələrindən birində saxlanılan və böyük türk-Azərbaycan imperatoru Nadir şah Əfşara həsr olunmuş “Şahnamey-Nadiri” bu qəbildəndir. Əsərin müəllifi, Əbülqasim Firdovsi nəslindən olan Məhəmmədəli Tusi-dir. Abidəni nəşrə hazırlayan, ön sözün müəllifi Əhməd Süheyli Xansari burada “Şahnamə”lər tarixinə nəzər yetirir və göstərir ki, Əbülqasim Firdovsi Tusidən əvvəl bu mövzuda əsər yazdığı məlum olan, lakin bir beyti belə qalmamış Məsudi Mərvəzi və özündən sonra 1000 beyt yadigar qoyub getmiş Dəqiqi adlı şair yaşamışdır. Firdovsi həmin beytləri “Şahnamə”sinin əvvəlinə daxil etmişdir.

“Şahnamə” təsiri Səfəvilər dövrünün şairlərinin də yaradıcılığında iz buraxmışdır. Ədəbiyyat tarixindən məlum olduğu kimi Azərbaycan Səfəvilər dövrü şairləri iki üslubda yazmışlar. Bəziləri, məsələn, Baba Əfqani, (m.1519), Ümidi (1523), Nəziri (1612), Hilali (1525), Haləti Türkman (1592), Vəli Dəştəyazi (1571), Vəhşi (1583), Zəmiri (1577), Həkim Şəfai (1628), Ziyai İsfahani şeirin İraqi üslubunda yazırdılarsa, digərləri, məsələn, Səlim (1647), Zülali (1622), Kəlim (1650), Şövkət (1695), Şani Təkəllu (1711), Səncər Kaşi (1709), Rəqim (1688), Vəhid Qəzvini (1693), Bidil (1721) hind üslub və tərzində yazmışlar. Lakin onların heç biri Dəqiqi və Firdovsi səviyyəsində epik dastan, “Şahnamə” yarada bilmədilər (2, 2).

Məşhur şairlərdən Hatifi Cami (1521) “Şah İsmayılın fəthləri” adlı bir “Şahnamə” yazmağa başlasa da, onu sona çadırmadan dünyasını dəyişdi. Qasimi Cənabədi (1574) Şah İ-

mayıl və Şah Təhmasib səltənətinin sərəfinə 6300 beytdən ibarət “Şahnamə” yazdı. Həsəti (1553) Peyğəmbərə (ə) ithafən “Şahnamə”-sini Şah Təhmasibin ünvanına yazmışdır.

Şair Behişt (1577) Şah Abbasın atası Məhəmməd Xudabəndənin Osmanlı hökmdarı III Sultan Muradla baş verən müharibəsindən bəhs edən “Şahnamə”-sini qələmə almışdır.

Nizaməddin İşrət Siyalkutinin də Nadir şahın Hindistana qoşun çəkməsi və o ölkəni fəth etməsi haqqında “Şahnameye Nadiri” adlı bir mənzuməsi vardır. Bu şair Əhməd şah Düraniyə həsr etdiyi “Şahnameye Əhmədi” adlı əsərin də müəllifidir (2, 3).

200 ildən artıq tarix yaratmış Şah İsmayıl Xətəinin qurduğu Azərbaycan Səfəvilər dövləti (1501-1736) Şah Sultan Hüseynin (1694-1722) hakimiyyəti dövründə daxili və xarici amillər nəticəsində sürətlə zəifləməyə başladı. Əfqan, özbək və osmanlıların aramsız hücumları qarşısında davam gətirə bilməyən şah məğlub oldu. Bu zaman tarix səhnəsində görünən Nadir xan Əfşar torpaqları yadellilərdən nəinki təmizlədi, həm də Böyük Əfşarlar imperiyasını yaratmağa nail oldu. Onun imperiyasına Hindistan və bir-birilə çəkişən Orta Asiya xanlıqları da daxil edildi. Nadir şahın apardığı müharibələr ədalətli müharibə idi. Əmir Teymur demişdir: “Əgər bir məmləkətdə zülm və istibdad güclənsə, o halda asayiş və əmniyyəti-ümumiyyəyə naminə bu kibi zülm və istibdadın kökünü qazmaq və o məmləkətə hücum etmək hər kəsin vəzifeyi-insaniyyəsidir. Müzəffər və qalib olan bir cahangir, zülm və təzyiqlə altında inləyən hər milləti zalım və qəddar müstəbidin əlindən xilas etməyə borcludur” (3, 47).

Əbülqasim Firdovsi “Şahnamə”-sində təsvir olunan müharibələr iki qismə: ədalətli və ədalətsiz vuruşmalara ayrılırdı.

“Şahnameye Nadiri” Nadir şah Əfşarın parçalanmış torpaq uğrunda apardığı müharibələri təsvir edir.

Bu müharibələrin iştirakçısı və əsərin müəllifi Məhəmmədəli Tusi haqqında məlumat isə cüzdür.

Şübhəsiz ki, Nadirin torpaqların təcavüzünə qarşı illərlə apardığı müharibələr ədəbiyyat, şeir meydanının daralmasına səbəb olmuşdur. Ona görə də həmin dövrün nəzmlə yazılmış və Nadir şah Əfşarın ömrünün sonunadək həyatını təsvir edən “Şahnameye Nadiri” epik dastan bizim üçün çox qiymətlidir. Əsərin müəllifi Nadir şahın yanında olmuş, döyüşlərini izləmiş bir şairdir.

Bu dastanı nəşrə hazırlayan Əhməd Süheyli yazır ki, o, əsərin iki əlyazma nüsxəsini görmüşdür.

1908-ci ildə məşhur Azərbaycan alimi, mərhum Məhəmmədəli Tərbiyətin kitabxanası satıldığı zaman bu kitablardan bir neçəsi, o cümlədən Məhəmmədəli Tusinin də “Şahnamə” əsəri Əhməd Süheyli Xansari vasitəsilə “Kitabxaneyi-Milliyi-Məlik”ə daxil edilmişdir. Tərbiyət kitabxanasının siyahısı dəyərli alim Səid Nəfisi tərəfindən tərtib edilmiş və hər bir insan səhv etdiyi kimi, “Şahnameyi-Nadiri” əsərinin müəllifinin səhvən Ağayi Sadiq Təfrişi olduğu göstərilmişdir. Sonralar əsəri nəşrə hazırlayan, ön sözün müəllifi Əhməd Süheyli yazır ki, o, həmin şairə (Sadiq Təfrişiyə - T.H.) aid edilən bu mənzum əsərə heç bir təzkirədə təsadüf etmədiyi üçün, mənzumədə olan bir neçə ifadənin də Sadiq Təfrişi üslubuna aid olduğunu güman edərək Səid Nəfisinin sözlərinə inanıb, həmin faktı qəbul etmişdi.

Ön söz müəllifi yazır: “Ağayi-Sadiqin epik janrda yazdığını bildiyim üçün hətta Firdovsiyi-Sani təxəllüsünün də Ağayi-Sadiqə aid olduğunu zənn edirdim. Əsərin nəşri “Əncü-məni-asari-milli” tərəfindən mənə təklif edildikdə, bu əsərin digər nüsxəsinin olduğu barədə möhtərəm alim Ağayi-Hacı Hüseyn ağa Naxçıvanidən məlumat aldım. Hüseyn Naxçıvani mənim xahişimlə həmin nüsxəni Təbrizdən mənə göndərdi. Hacı Hüseyn Naxçıvanidə olan nüsxənin əvvəlində yazılmışdır: Mənzumeye tarixə Nadiri min kəlame Mirzə Məhəmmədəli əl-

müləqqəb be Firdovse Sani. Lakin mən əsla bu adda şair tanımırdım və əlimdə olan, nəzərdən keçirdiyim təzkirələrin heç birində bu ada rast gəlmədim. Bir gün alim-şair Əhməd Gülçini-Məani mənə məşhur bir beyti oxudu:

Səre-şəb səre-qətl o tarac daşt,
Səhərgəh nə tənə-sər, nə səre-tac daşt.
(Gecə baş kəsildi, qətl baş verdi,
Subh nə bədəndə baş, nə də başda tac vardı.)

Sonra dedi ki, onun kitabxanasında olan “Məqalat əş-şüəraye Tətəvvi” (Şairlər haqqında məsəllər) adlı kitabda olan məlumata əsasən “Şahnameye Nadiri” müəllifinin çox qısa şərh-hali verilmişdir. (və həmin məlumatı mənə oxudu) Həmin məlumata əsasən bu kitabın Molla Məhəmmədəliyə aid olduğu aşkar idi.

Tətəvvidən savayı təzkirə yazanların heç biri Firdovsiyi-Sanidən bəhs etməmişlər. Bu səbəbdən onun tərcümeyi-halı barədə dürüst məlumat yoxdur.

Tətəvvi “Məqalat əş-şüəra”da yazır: “Firdovsi ləqəbli Mirzə Məhəmmədəli Firdovsiyi-Sani Xorasani Tusi özünün dediyinə görə “Şahnamə” sahibi Firdovsi nəslindəndir. Allah daha yaxşı bilir. Nadir şah haqqında Şahnamə müəllifidir. O, Humayunla (Nadir şahla – T.H.) birlikdə Sind ölkəsinə (indiki Pakistan əyalətlərindən biri – T.H.) daxil oldu”.

Mirzə Məhəmmədəli Tusinin müasirlərindən olan “Məcmələt-təvarix” əsərinin müəllifi Gülüstane Nadirin həyatının sonu barədə belə yazır: “Əlqərəz, həmin gündən (Nadir şahın qətlə baş verdiyi gün – T.H.) dörd saata yaxın vaxt keçmişdi ki, şahın çadırından, oradakı əşyalardan əsər-əlamət qalmadı, hər şey dağıdıldı, yox edildi. Nadir “Şahnamə”sində Nadir şahın cənnət bağı (Firdovsi) belə sona çatdı:

Səre-şəb səre-qətl o tarac daşt,
Səherge nə tən-e sər, nə sər-e tac daşt.
Be yek gərdeşe çərxe nilufəri
Nə Nadir be ca mand o nə nadiri.

Bu beytləri Nadir şahın münşisi Mirzə Mehdi xan da özünün “Tarixi-cahanqoşa” əsərinə daxil etmişdir və bu misraların müəllifi (Firdovsiyi-Sani) haqqında Nadirin həyatının sonunu, onun ölümünü təsvir etdikdən sonra məlumat vermişdir (2, 10).

Digər bir mənbədən də “Şahnameye Nadiri” müəllifi barədə məlumat ala bilirik: Nadir xan Əfşarın döyüşlərini izləyən Məhəmməd Kazım Mərvəzi məşhur “Aləmarayi-Nadiri” əsərində h.q.1145-ci (1732) il hadisələrindən bəhs etmiş və o vaxt Təhmasibqulu xan kimi tanınmış Nadirin Topal Osman paşa ilə müharibələrini və onun Kirmanşaha yola düşməsi, oradan qayıtmasını təsvir etdikdən sonra yazmışdır: “Döyüşdən qələbə ilə qayıdan Nadir əsgər və sərkərdələrini təhsin edərək, Kirmanşah istiqamətinə yola düşdü. Yolda onun gözü döyüşdəki qələbələrini, baş verən hadisələri qələmə alan Molla Məhəmmədəli Firdovsiyə sataşdıqda gördü ki, o, qum təpəsinin altında dayanaraq, qalib gəlmiş əsgərlərə tamaşa edir. Nadir onu yanına çağıraraq soruşdu:

“Bu səfər zamanı ruzgarın göstərdiyi namünasib işlər, taleyin əzablı qayğıları barədə nə deyə bilərsən?”

Şair bədahətən bu iki beyti söyləmişdir:

Əz in rəftən o amədən ar nist,
Ke bi cəzr o mədd bəhr zəxxar nist.
Şəkəste sədəf ta nəşod aşikar
Hoveyda nəşod qouhər-e şahvar.

Tərcümə:

Bu gediş-gəlişdən ar etmək olmaz,
Coşqun dəniz qabarıb-çəkilməlidir.
Necə ki, sədəf sınmayınca
Qiymətli mirvarini görmək olmur.

“Bu beytlərin müqabilində Molla Məhəmmədəli Nadirin tərifini, alqışını eşitdi. Sonra buradan hərəkət edərək yollarına davam etdilər” (2, 8).

Bu qısa məlumatdan sonra anadan olduğu il, vəfar tarixi məlum olmayan bu şair haqqında onu bilir ki, Molla Məhəmmədəli əslən Tusdandır və özünün Əbülqasim Firdovsi Tusinin nəslindən olduğunu bildirmiş, bu səbəbdən də Firdovsiyi-Sani təxəllüsünü qəbul etmişdir. “Şahnameyi-Nadiri” əsərinə ön sözün müəllifi Əhməd Süheyli Xansari yazır ki, Nadir şah öz varlığını təsdiq edəndən etibarən (1728-ci il) apardığı müharibələr zamanı Məhəmmədəli onun döyüşləri zamanı daima yanında olmuş, bu döyüşkən sərkərdə tərəfindən qayğı ilə əhatə olunmuş, Nadirin fəthləri zamanı baş vermiş hadisələri nəzmə çəkmiş, “Şahnamə”ni ona həsr etmişdir. Onun əksər vəqifə, cəng və fəthlərini qələmə almışdır. Lakin heç bir XVIII əsr təzkirə müəllifi, o cümlədən Azər, Valeh Dağıstani, sonralar müasiri olduqları Nəvvab, Əxtər, Fazil xan Gorusi, Əbdürrəzzaq bəy Dünbuli, şaha yaxın olan, onun yanında olan və fəthlərini qələmə alan şöhrətli şairi yad etməmişlər. Bu, bəlkə də böyük sərkərdəyə qarşı qısqanclıqdan yaranmışdır. Bu səbəbdən onun həyat və yaradıcılığını araşdırmaq mümkün olmamışdır. Əldə edilən məlumatı isə onun beytlərindən öyrənmişlər.

Məhəmmədəli məddah şair olmamışdır, özünün dediyindən bu qənaətə gəlmək olar ki, qənaətcil olmuş, heç kəsə əl açmamış, çörəyini həmişə Allah yetirmişdir. Heç kəsdən mərhəmət gözləməmiş, heç kəsin də boynuna minnət qoymamışdır.

Molla Məhəmmədəli Nadir şaha həsr etdiyi “Şahnameyi-Nadiri” əsərini Nizami Gəncəvinin “İskəndərnəmə” əsəri vəznində yazmışdır və dastandakı hər beyt böyük mütəfəkkirin “Sağınamə”lərini xatırladır. Burada Nadirin əksər müharibələrində baş verən hadisələrdən bəhs olunur və qazandığı qələbələri tərənnüm edilir.

Kitaba ön söz yazmış Əhməd Süheyli göstərir ki, şübhəsiz onun Firdovsiyi-Sani kimi tanınmasına səbəb heç də təbinin qüdrətindən deyil, Firdovsi nəslindən olmasıdır. Nizamidən sonra mütəqarib bəhrində yazılan əksər məsnəvilər Hatifi və Qasimi şeirindən aşağı səviyyədə olmuşdur. Molla Məhəmmədəli isə yazır:

Hər an kəs ke, nəzm-e mərə quş kərd,
Kəlam-e Nezami fəramuş kərd.

Şübhəsiz ki, bu sözləri haqlı, ədalətli hesab etmək olmaz və təvazökarlıqdan kənardır. Bununla belə mənzumədə qeyri-kamil, zəif beytlər olsa da, Məhəmmədəli Firdovsi-Saninin “Şahnamə”sini faydasız əsər hesab etmək ədalətsizlik olardı. Çünki o, ən azı gördüklərini, real hadisələri qələmə almış, Nadirin döyüşlərinin şahidi olmuşdur. Əsər Nadir şahın hərbi yürüşləri, keçdiyi döyüş yolu barədə ətraflı məlumat əldə etməyə imkan verir.

Kitab nəşrə hazırlanarkən, deyildiyi kimi, mövcud iki nüsxədən istifadə olunmuşdur.

Birinci nüsxə “Kitabxaneyi-milliyi-Məlik”də saxlanılır, h.q. 1213-cü (1798-99) ildə, o qədər də gözəl olmayan şikəstə xətt ilə köçürülmüşdür. Ölçüsü: 29,4x20,2.

2-ci nüsxə nəsx xətt ilə 1260-cı (1844) ildə Əli Əşrəf tərəfindən Urmiya bəylərbəyisi Yəhya xanın sifarişi ilə yazılmış, Hac Hüseyin Ağa Naxçıvaniyə məxsusdur. Ölçüsü 13,5x21,5. Əsər bu iki nüsxəyə əsasən təshih edilmiş və çap olunmuş, 5310 beytdən ibarətdir.

Şairin başqa bir əsərinə təsadüf edilməmişdir.

“Şahnameyi-Nadiri” bu fəsillərdən ibarətdir:

1. İranda qarışıqlığın başlanması və əfqanların üsyanı.

2. Təhmasib Mirzənin Qəzvinə və Azərbaycana getməsi.
3. Ordu başçılarının Təhmasib Mirzəyə nəsihətləri.
4. Nadir şahın Əbivərddən yola düşməsi, Xorasanda hakimiyyəti ələ alması.
5. Nadir şahın Heratı almaq üçün Xorasandan yola düşməsi.
6. Nadir şahın Xorasandan yola düşməsi və Zülfiqar xan və Əşrəflə müharibəsi.
7. Nadir şahın Əşrəflə ikinci dəfə müharibə etməsi.
8. Nadir şahın İsfahandan Şiraza yola düşməsi, Əşrəflə müharibə.
9. Nadir şahın Farsdan İsfahana yola düşməsi və Təhmasib şahın səltənət taxtına əyləşməsi.
10. Nadir şahın İsfahandan Həmədana yola düşməsi və Rum ordusu ilə müharibə.
11. Nadir şahın Həmədanı tutduqdan sonra Azərbaycana yola düşməsi, sonra Xorasana qayıtması.
12. Nadir şahın Məşəddən əfqanları cəzalandırmaq üçün Herata yola düşməsi.
13. Nadir şahın qayıtması və şahzadələrdən birinin toy mərasimi.
14. Nadir şahın Xorasandan İsfahana yola düşməsi və Şah Təhmasibin taxtdan salınması.
15. Nadir şahın Bağdadı almaq üçün Əhməd paşa ilə müharibəsi.
16. Nadir şahın Topal paşa ilə müharibəsi, onun Həmədana qayıtması.
17. Nadir şahın Topal paşa ilə müharibəsi və onun öldürülməsi.
18. Nadir şahın Bağdaddan Farsa yola düşməsi və Məhəmməd xan Bəlucun darmadağın edilməsi.
19. Nadir şahın Gəncəni tutmaq üçün İsfahandan yola düşməsi.
20. Nadir şahın Abdulla paşa ilə döyüşü, onun öldürülməsi.
21. Nadir şahın Muğan çölündə məclis təşkil etməsi və Nadir şahın səltənət taxtına əyləşməsi.
22. Nadir şahın Hindistanın fəthi barədə ordu sərkərdələri ilə müzakirəsi.
23. Nadir şahın Muğandan Qəndəhara yola düşməsi və onun Bəxtiyarilərin yanına qayıtması.
24. Qəndəhar qalasının zəbt edilməsi.
25. Nadir şahın Hindistan şahına məktubu və xərac tələbi.
26. Nadir şahın məktubuna cavab
27. Nadir şahın əsəbiləşməsi və Hində qoşun çəkməsi.
28. Nadir şahın Kabulun komandanı Nasirüddövlə ilə müharibəsi və onu məğlub etməsi.
29. Nadir şahın Məhəmməd şahla müharibəsi və Hind ordusunun məğlub edilməsi.
30. Nəsrollah Mirzənin Məhəmməd şahın qızı ilə izdivacı.
31. Nadir şahın Hindistanı fəth etməsi barədə ətraf dövlətlərə məktubu.
32. Nadir şahın Xarəzmi zəbt etmək üçün yola düşməsi.
33. Nadir şahın Türküstandan Xorasana yola düşməsi.
34. Nadir şahın Dağıstana, oradan Rumu zəbt etmək üçün yola düşməsi.
35. Nadir şahın Kərkükdən Mosula yola düşməsi.
36. Nadir şahın üsyançıları məğlub etmək üçün İrana dönməsi.
37. Nadir şahın İraqdan Azərbaycana yola düşməsi və Qarsda dayanması.
38. Rum ordusunun məğlub edilməsi və Nadir şahın ləzgiləri cəzalandırmaq üçün yola düşməsi.
39. Nadir şahın öldürülməsi.

Epik poemada öz əksini tapmış hadisələr Nadir şahın apardığı ədalətli müharibələrin mənzərəsini yaradır və Azərbaycan İmperatoruna xas olan xüsusiyyətləri aşkar edir. Əsərin Azərbaycan dilinə tərcüməsi isə tədqiqatçının ondan istifadəsini asanlaşdırardı.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

1. Firdovsi Əbülqasim. Şahnamə 2 cildə. Cild 1. Azərbaycan dilinə tərcüməsi və müqəddimə M.M.Əlizadəninidir. tərtib və çapa təqdim edən: f.e.n. Əlizadə Lalə Məmməd Mübariz qızı. Bakı: "Nurlar", 2005, 992s, şək-li.
2. Məhəmmədəli Tusi Firdovsiyi-Sani. Şahnameye Nadiri. Be təshih və ehtimami-Əhməd Süheyli Xansari. Tehran, "Taban", 1339/1960, 241s., fars dilində.
3. Vamberi Herman. Əmir Teymur. Bakı, Orucov qardaşlarının elektrik mətbəəsi, 1916, 159s., (ərəb əl.).

ТАХИРА ГАСАНЗАДЕ

док.и.н.

ПРОИЗВЕДЕНИЕ МУХАММАДАЛИ ТУСИ ФИРДОВСЬИИ-САНИ «ШАХНАМЕЙЕ-НАДИРИ»

Великий поэт и мастер слова Востока, Абульгасим Фирдовси Туси известен своим эпическим произведением «Шахнаме». Многие поэты, в том числе, Низами Гянджеви, Амир Хосров Дехлеви, Алишир Навои, Абдуррахман Джами и другие, вдохновившись этим произведением, создали героические дастаны.

В статье повествуется о произведении «Шахнамейе-Надири» представителя рода великого Фирдовси, известного под псевдонимом Фирдовсийи-Сани-Мухаммедали Туси, посвященном Надир шах Афшару.

TAHIRA HASANZADE

d.h.s.

THE WORK "SHAHNAMEYE-NADIRI" BY MUHAMMADALI TUSI

A great poet and master of the East, Abulgasim Firdowsi Tusi is famous by his epic work "Shahname". A number of poets including Nizami Ganjavi, Amir Khosrov Dahlavi, Alishir Navoi, Abdurrahman Jami and others, being inspired by this work, created heroic dastans.

The article deals with the work "Shahnameye-Nadiri" by Muhammadali Tusi- the representative of the great Firdowsi's generation, famous by pseudonym Firdowsiyi-Sani, dedicated to Nadir Shah Afshar.

Rəyçilər: t.e.n. S.Əliqızı, t.e.d.A.C.İsgəndərov

Bakı Dövlət Universiteti "Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika" kafedrasının 25.04.2013-cü il tarixli iclasının qərarı ilə çapa məsləhət görülmüşdür (pr. №07).